

Skydd/Underhåll Rostfritt stål

Rostfritt och syrafast stål är som utgångspunkt korrosionsbeständigt och behöver ingen extra ytbehandling för att behålla glans och användbarhet under lång tid.

Det kan ändå vara nödvändigt med regelbundet underhåll, som rengöring och tvätt, för att ursprungliga stålytan skall behålla sin estetiska och korrosionsbeständiga egenskaper. På så sätt är inte rostfritt stål annorlunda än andra material som t ex glas, plast eller målat stål, som inte heller är underhållsfritt under hela dess livslängd.

Följande råd är särskilt riktade till fastighetsägare, vaktmästare och underhållsansvariga. Råden beskriver hur man kan utföra rengöring på ett kostnadseffektivt sätt som samtidigt hjälper det rostfria stålets korrosionsbeständighet.

Rengöring och underhåll av rostfritt stål inomhus

Rengöringsproceduren för rostfria ytor inomhus skiljer sig inte från andra material. Ytan bör tvättas innan den samlar för mycket fingeravtryck och smuts. Detta underlättar rengöringen samtidigt som risken för permanenta märken eller skador på ytan reduceras.

Utomhus kan rostfritt och syrafast stål utsättas för aggressiva miljöer:

- havsluft
- industriluft
- vägsalt
- avgaser och andra föroreningar

Sådana miljöer kan orsaka bruna fläckar på ytan. En tumregel är att rengöra de rostfria ytorna lika ofta som byggnadens fönster tvättas. Allt beroende av förorensninggraden från omgivningen rekommenderas ett intervall om 6-12 månader vid lättare nedsmutsning och 3-6 månader vid mer aggressiv miljö som i exemplen ovan. Rengöringsmedel med fosforsyra kan användas för att avlägsna ev. bruna fläckar på ytan.

Rengöringsmedel

En fuktig trasa eller ett sämskskinn är ofta tillräckligt för att avlägsna lättare smuts, fingeravtryck och liknande.

Till fläckar som sitter hårdare kan en tvättsvamp av typ ”Scotch-Brite” användas. Använd INTE stålull eller stålborste på rostfritt/syrafast stål. Utöver att repa ytan, kan de efterlämna partiklar av kolstål, vilket orsakar rostfläckar när ytan blir fuktig.

En mjuk nylonborste kan passa bra till rengöring av mönstrat rostfritt stål. Stålborstar tillverkade av- eller som använts på- andra material än rostfritt får inte användas.

På borstat rostfritt stål med synliga linjer skall rengöringsarbetet utföras med linjerna – inte tvärs. När vatten använts till rengöringen, är det klokt att torka ytan med en torr trasa för att undvika vattenmärken, särskilt i områden med hårt vatten. Genom att använda destillerat vatten kan man undvika sådana vattenmärken.

För att undgå smitta av förorensningar i form av järnpartiklar, är det viktigt att rengöringsmaterialet inte tidigare har använts på vanligt järn/stål. Rengöringsmaterial som används till rostfritt stål, bör helst reserveras för detta ändamål.

För att avlägsna fingeravtryck och liknande fläckar på ytor av rostfritt stål, kan såpavatten eller ett mildt diskmedel användas. Det ger säkra och bra resultat.

Rengöringsmedel på sprayflaska förenklar rengöringen samtidigt som man får en tunn hinna med polerad effekt. Sådana sprayprodukter avlägsnar fingeravtryck och skyddar mot nya.

Efterpolera med en torr och mjuk trasa.

Missfärgning/oxidering kan avlägsnas med en svamp av typ ”Scotch-Brite”. Alternativt eller i tillägg kan man använda rengöringsmedel som innehåller fosforsyra, samt är avsett för rostfritt stål.

Höglanspolerat rostfritt stål kan rengöras med fönsterputsmedel som inte innehåller klorider (koksalt).

Till svårare fläckar kan putsmedel med krämkonsistens vara effektiva. Det kan även användas för att ta bort vattenfläckar och lättare missfärgning. Avlägsna resterna genom att skölja med rent vatten och torka med en torr och mjuk trasa. OBS, skurpulver bör inte användas, då det repar stålets yta.

Svårare fett- och oljefläckar kan tas bort med rödsprit eller aceton. Sådana lösningsmedel ger ingen risk för korrosion på rostfritt stål, men var försiktig med mängden lösningsmedel, så att inte fläcken sprids ut över en större yta och blir svårare att få bort. Tvätta hellre i flera omgångar med en ren mjuk trasa.

Färg och graffiti kan avlägsnas med kaustiksoda/lut eller färgborttatare. Undvik användning av skarpa verktyg, då dessa lätt ger repor i den rostfria ytan.

Kraftige oxiderade/missfärgade ytor kan rengöras med metallputsmedel avsedd för kromade ytor. Även polermedel till billack kan övervägas, men var uppmärksam på att sådana slipmedel kan repa höglanspolerade ytor.

Alternativt eller som tillägg kan man använda rengöringsmedel som innehåller fosforsyra och som är avsett för rostfritt stål. Skölj därefter med rent vatten och låt ytan torka. Rekommendationen är att hela den aktuella ytan, för att undvika färgskillnader mellan det som är rengjort och övriga ytor.

Rengöringsmedel som inte får användas på rostfritt stål är:

- Kloridhaltiga rengöringsmedel
- Blekmedel som innehåller hypoklorit. Om detta olyckligtvis kommer på rostfritt stål, måste ytan omedelbart sköljas rikligt med rent vatten.
- Silverputsmedel

Underhåll

På utvändiga installationer, som t ex fasadelement, kan man normalt förvänta sig att regn sköljer bort damm och smuts, om ytan är tillräckligt fritt exponerad. När man utför rutinunderhåll, bör man vara särskilt uppmärksam på övertäckta ytor, så att områden med ackumulerat damm och smuts hålls rena. Detta är särskilt viktigt i en marin och industriell miljö, där damm och smuts innehåller klorider och/eller svaveloxider, vilket kan resultera i lokal korrosion.

På installationer inomhus kan fingeravtryck vara mindre önskvärt. Det finns en mängd olika ytdesigner i rostfritt stål, varav många är särskilt lämpade i starkt besökta offentliga miljöer. Väljer man en ytfinish som är mindre känslig för fingeravtryck redan på designstadiet, kan man reducera behovet av och omkostnader för rengöring under byggnadens hela livstid.

Borstade ytor, som är populära val för inomhusmiljöer, kan visa fingeravtryck omedelbart efter installation. Men redan efter ett par rengöringar brukar sådana fläckar bli betydligt mindre synliga.